.

Күптән түгел шушы җәйнен серле бер көнендә Түбән Тәүде районынын Төмәннән 50 ләп чакрым ераклыкта урнашкан Кирәет халкы мәчет бәйрәмен үткәрде.

Кирәет – күл буенда сузылып уырган 3 авылнын уртанчысы. Авылга кергән юл остендә - Эскеле, аннан сон - Кирәет, ана Аргы авыл тоташа. Сонгы елларда бу оч авыл тоташып , күл яры буйлап 12 чакрымга сузылган Урта Саз (рәсми исеме – Средние Тарманы) авылын тәшкил итте.

Себер татарлары выл очен елгалы-күлле, урманлы матур урыннар сайлый белгәннәр. Саз авылынын табигатенә дә сокланып туярлык түгел. Бүгенге кондә авыл тирәлегендә 8 күл бар, элегрәк 12 булган, 4 кипкән икән. Аларнын исемнәре генә дә Саз кешеләреен табигатькә карата жылы монәсәбәтен, анын белән тыгыз бәйләнештә яшәвен күрсәтә: **О лы күл**

– ин зур һәм тирән сулы, табан балыгына бай күл.

Шаулы күл

– анын янында серле тавышлар ишетелә икән. Урман күл - урманнар белән уратып алынган. Җәйләү күл – тирәсендә котүлек жирләр җәйрап ята. Саз күлләренен табан балыгы артык эре түгел, әмма тмлелеге белән дан тота, урманнар торле жиләкләргә һәм гомбәгә бай. Хәер, хужалыклардагы бакчаларда да мул итеп жиләк-жимеш, яшелчә, бәрәнге үстерү яшәү рәвешенен топ бер олеше булып тора Сазда.

Саз авылында олкә күләмендә дан казанган урта мәктәп бар, медицина пункты эшләп тора, урамнар асфальт белән капланган, йортларга газ кертелгән. Зур, тозек, үзенчәлекле, традицияләргә бай авыл ул.

Саз авылы да гасырлар агымында торле хәвефле чорлар кичергән, ил язмышын уртаклашкан. Боек Ватан сугышына 182 ир егетен озаткан, шуларнын 52 генә әйләнеп кайткан, жан яраларын дәвалый, дәвалый, матди кыенлыкларны жинеп, мул тормышка

ирешә алгын анын халкы. Совхозлар таркалып, ил икvтисады жимерелгән vзгәртеп-кору чорында да югалып калмады ул, табигатж байлыкларынкләп жыеп, шәһәргә эшкә йореп яшәv иминлеген саклады, тагын да vсте, кинәйде, зурайды авыл.

Саз авылынын яше 450 еллап исәпләнә, ин топ байлыгы – хезмәт сойгән, тыйнак-сабыр кешеләре. Дингә нигезләнгән югары әхлаклылык, бер-берләренә ярдәмчел, хезмәт соючән булулары, асыл гореф-гадәтләре яшәткән авылны. Бигрәк тә дини гореф-гадәтләрне тvкми-чәчми саклаган авыл халкы, Коръәнле теләv ашлары һәр йортта vткәрелгән. Аллаһы Тәгаләдән янгырлар бирvне сорап vткәрелә торган Кvктеләv чаралары бvген дә халыкнын vз коче белән ашлы-сулы зур жыен булып vткәрелеп киленә, мондый чаралар авыл халкын берләштерvдә зур роль уйный.

Гомер-гомергә дин ярдәмендә кочле булган авыл, торле тайпылышларга брешмичә, Мохәммәт пәйгамбәр заманыннан килгән дини мирасны саклый белгән.

Авыл тарихын кvркәм шәхесләре бизи. Шулар арасында 20 асыр башында Казан губернасыннан Столыпин реформасы нәтижәсендә Себергә килгән ата-бабалар тозегән Казан авылында Казаннан килгән указной мулла Тимерша хәзрәт ачкан мәдрәсәдә белем алган Минлегәрәй бабай белән Гариф бабайларнын исемнәре дә халык хәтерендә саклана. Бу авыллар, аралары бик якын булмаса да, кvршеләр булып саналалар, алар дуслашып, аралашып яшәгәннәр. Боек Ватан сугышыннан сон монда килеп урнашкач, Минлегәрәй бабай белән Гариф бабайлар, бу авылда динне торгызу очен, аны бидгатьләрдән саклау очен vзләреннән саллы олеш кертеп калдырганнар.

Динебез торгызыла башлагач, 2 яна мәчет тозелгән авылда, беренчесе Тvбән Тарман дип тә аталган Эскеледә 1994 елда агачтан салынган, Урта Саз дип аталган Кирәеттә 1996 елда олкә моселманнары Диния нәзарәтенен ул вакыттагы рәисе Галимжан хәзрәт Бикмуллин тырышлыгы, гарәп иганәчеләре финанс ярдәме һәм авыл халкынын vз коче белән кызыл кирпечтән салынган биек манаралы мәһабәт мәчет.

Бәйрәм шушы Кирәет мәчете ишекләре ачылуга 20 ел тулу унаеннан оештырылган иде. Оч авылдан бала-чагалары белән бергә карты-яше жыелды бәйрәмгә, Томәннән, кvрше авыллардан килгән кунаклар да кvп булды.